

La Portella

Gisclareny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	A la part est del coll de l'escriga en un petit pas que hi ha cap al vessant sud
Emplaçament	Al coll de l'Escriga, surt un sender a l'est que passa sota unes roques per l'obac i creua en un pas
Alçada:	1377,6
Coordenades:	
Latitud:	42.23604
Longitud:	1.80478
UTM Est (X):	401381
UTM Nord (Y):	4676675

Classificació

Número de fitxa	08093 - 164
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Modern Popular
Segle	XVIII-XIX
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	Enderrocada i coberta de vegetació
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08092A008000030000YO
Fitxes associades:	
Coves de Cal Bisbe	
Cal Peret	
Autoria de la fitxa	Pere Cascante Torrella
Data de registre de la fitxa:	dl., 02/12/2019 - 01:00

Descripció

Ruïnes d'una casa o barraca situada a l'est del coll de l'Escriga a sota d'unes roques en un indret que es coneix com "la Portella" o petit pas d'un antic camí veïnal que permetia baixar a Turboans pel vessant sud. La casa o més ben dit la barraca està orientada a sud i aprofita una balma per a construir-hi els seus murs. Es conserva encara part del mur de tancament sud construït amb aparell de pedra seca, mal treballada i escairada, unida en sec i col·locada en filades més aviat irregulars. L'alçada que es conserva de mur oscil·la entre els 50 i 75 cm i encara conserva algunes de les cantonades amb pedra més ben treballada. Al voltant seu s'endevinen restes de murs de feixa i de petits conreus molt precàris.

Observacions:

Aquest tipus d'hàbitat respon a un model molt simple d'hàbitat ocupacional que aprofita les balmes i afloraments rocosos per a adossar-hi els murs de les cases. Respondria al mateix model de casa similar a Cal Peret de la Roca (fitxa 85), i també a la casa de cal Bisbe (fitxa 81)

Història

Documentalment no ens apareix enlloc aquesta casa que tant sols és citada per F. Caballè (Caballè i Cantalapiedra, F 1995) amb la qual cosa i degut a la proximitat amb la casa de l'Escriga s'hauria de relacionar com a part vinculant amb aquesta darrera. Segons Martín Desconeixem l'origen d'aquesta casa que segurament es remuntaria a inici de l'època moderna. Segons Martín, la casa de l'Escriga comença a ser esmentada el 1683, tot i que la documentació que s'ha conservat és més pròpia del segle XVIII i XIX. De fet el mateix Martín afirma que el segle XVIII una família procedent de Bagà, ocupa aquest mas des de 1704 fins a principi de segle XX. (Martín, E; 2005 annex.10) . Val a dir que el 1744 un tal Eudald Dachs, procedent possiblement de Gòsol té la casa de l'Escriga. La casa (heretat del coll d'Escrigu) surt esmentada en un document sobre els pagadors de les rendes i censos de les baronies de Pinós datat de 1755 i en el que contempla un pagament de 1 quartera de forment, 1 quartera d'ordi, 1 quartera de civada i 2 capons valorats en 5 lliures i 13 sous (Martín, E 2005). Font original arxiu abaia de Poblet. El cadastre de 1776 (AHG) esmenta que en nom de Ramon Costa (Escriga) hi havia 5 habitants, pagaven 3 lliures i 10 sous de cadastre personal, 1 llura, 8 sous i 11 diners de cadastre reial i 7 sous i 8 diners per a caps de Bestiar. En nom de Joan Dachs hi havia 3 persones (potser el mas de l'Escriga de baix ja que la casa era mes aviat petita per encabir-hi 2 famílies) i pagaven un total de 2 lliures i 6 sous de cadastre personal, 8 diners de cadastre reial i 8 diners de caps de bestiar. Val a dir que el mateix cadastre hi ha un capítol per la casa de l'esqueriga habitada am 3 habitants i amb un pagament de 2 lliures, 3 sous i 5 diners de cadastre reial. Posteriorment en el doument de 1863 (AMG) i Martín, 2005 la casa tenia com a cap de família un tal Bonaventura i Puig. Hi havia 2 persones majors de 7 anys i pagaven una contribució rural de 464 rals. La mateixa casa no va patir el flux migratori del segle XIX i principi del XX, raó de la qual a principi de 1900 la casa ja figura com a abandonada.

Bibliografia

CABALLÈ CANTALAPIEDRA, F (1995). Les tres-centes cases de Gisclareny. Albí. P.41; MARTIN E (2005). Una mirada sobre la història de Gisclareny. P. 55. .ACA llibrets de compliment pasqual. Amillament de 1863; AHG. cadastre de 1776

